RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 62.941/1
62.942/1
van 6 maart 2018

over

een ontwerp van

- koninklijk besluit ‘betreffende de benaming en de kenmerken van de gasolie-diesel en van de benzines’ (62.941/1)

- koninklijk besluit ‘betreffende de benamingen en de kenmerken van de gasolie bestemd voor verwarming’ (62.942/1)

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 62.941/1
62.942/1
du 6 mars 2018

sur

un projet

- d’arrêté royal ‘relatif à la dénomination et aux caractéristiques du gasoil diesel et des essences’ (62.941/1)

- d’arrêté royal ‘relatif aux dénominations et aux caractéristiques du gasoil destiné au chauffage’ (62.942/1)

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

Op 5 februari 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van

- koninklijk besluit 'betreffende de benaming en de kenmerken van de gasolie-diesel en van de benzines' (62.941/1);

- koninklijk besluit 'betreffende de benamingen en de kenmerken van de gasolie bestemd voor verwarming' (62.942/1).

De ontwerpen zijn door de eerste kamer onderzocht op 1 maart 2018. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Paul DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 6 maart 2018.

*

Le 5 février 2018, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre de l'Énergie à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet

- d'arrêté royal 'relatif à la dénomination et aux caractéristiques du gasoil diesel et des essences' (62.941/1) ;

- d'arrêté royal 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques du gasoil destiné au chauffage' (62.942/1).

Les projets a été examinés par la première chambre le 1er mars 2018. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Chantal BAMPS et Wouter PAS, conseillers d'État, Michel TISON et Johan PUT, assesseurs, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Paul DEPUYDT, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Marnix VAN DAMME, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 6 mars 2018.

*

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING EN RECHTSGROND VAN DE ONTWERPEN

2. De om advies voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit strekken ertoe om, met het oog op het omzetten van bepalingen van verschillende Europese richtlijnen, de benamingen en de kenmerken te regelen van diverse soorten brandstof voor voertuigen (ontwerp 62.941/1) en van gasolie bestemd voor verwarming (ontwerp 62.942/1).

De regeling die is vervat in de twee ontwerpen is bestemd om in de plaats te komen van een drietal koninklijke besluiten van 19 september 2013 die het voorwerp uitmaken van de opheffingsbepalingen van de artikelen 6 en 5 van respectievelijk de ontwerpen 62.941/1 en 62.942/1.

3. De ontwerpen van koninklijk besluit vinden rechtsgrond in, enerzijds, artikel VI.9 van het Wetboek van economisch recht en, anderzijds, artikel 5, § 1, eerste lid, 1° en 3°, en § 2, eerste lid, 1°, van de wet van 21 december 1998 'betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers'. Aan deze wetsbepalingen wordt gerefereerd in het tweede en het derde lid van de aanhef van beide ontwerpen.

BEVOEGDHEID

4. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft in advies 52.875/3 van 18 maart 2013 over een ontwerp dat geleid heeft tot het koninklijk besluit van 19 september 2013 'betreffende de benamingen en de kenmerken van de gasolies bestemd voor verwarming en voor gebruik in niet voor de weg bestemde mobiele machines' het volgende opgemerkt over de bevoegdheid van de federale overheid om de in die ontwerp vervatte regeling tot stand te brengen[1]:

> "3.1. De richtlijn waarvan de gedeeltelijke omzetting wordt beoogd, strekt tot 'de totstandbrenging van een interne markt voor brandstoffen voor het wegvervoer en niet voor de weg bestemde mobiele machines en waarborging van minimumniveaus van milieubescherming bij het gebruik van deze brandstoffen'.[2] Uit die doelstelling van de

[1] Advies 52.876/3 van 18 maart 2013 over een ontwerp dat geleid heeft tot het koninklijk besluit van 19 september 2013 'betreffende de benaming en de kenmerken van de gasolie-diesel voor wegvoertuigen' en advies 52.877/3 van 18 maart 2013 over een ontwerp dat geleid heeft tot het koninklijk besluit van 19 september 2013 'betreffende de benamingen en de kenmerken van benzines voor benzinemotoren' zijn in dezelfde zin.

[2] *Voetnoot 1 in het geciteerde advies*: Zie overweging 44 van richtlijn 2009/30/EG.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

richtlijn blijkt dat deze aangelegenheden regelt die te maken hebben met de marktordening en de bescherming van het leefmilieu.

De vraag rijst of de federale overheid bevoegd is om alle bepalingen van het ontwerp vast te stellen.

3.2.1. De federale overheid is op grond van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 4°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' bevoegd voor het mededingingsrecht en het recht inzake handelspraktijken, met uitzondering van de toekenning van kwaliteitslabels en oorsprongsbenamingen van regionale en lokale aard.

In die bepaling vindt de federale overheid de bevoegdheid om de benaming en de niet-leefmilieugebonden kenmerken (voor zover vermeld in de normen waarnaar in het ontwerp verwezen wordt) van brandstoffen vast te stellen, evenals voor de bepalingen in het ontwerp die betrekking hebben op de vermelding van de benaming en de merktekens bij de verkoop of de levering van brandstoffen en op de informatie die in de tankstations moet worden geafficheerd.

3.2.2. De bescherming van het leefmilieu is daarentegen in beginsel zaak van de gewesten (artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). Op die principiële bevoegdheid van de gewesten wordt evenwel, luidens het tweede lid, 1°, van artikel 6, § 1, II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, ten behoeve van de federale overheid, een uitzondering gemaakt wat 'het vaststellen van de productnormen' betreft.

Opdat de federale overheid bevoegd zou zijn om de regeling vervat in het voorliggende ontwerp vast te stellen, moet die regeling bijgevolg kunnen worden aangemerkt als betrekking hebbend op 'productnormen', in de zin van de laatstgenoemde bepaling.

Zoals uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt, kunnen productnormen worden omschreven als 'regels die op dwingende wijze bepalen aan welke eisen een product moet voldoen, bij het op de markt brengen, onder meer ter bescherming van het milieu. Zij bepalen met name welk niveau van verontreiniging of hinder niet mag worden overschreden in de samenstelling of bij de emissies van een product, en kunnen specificaties bevatten over de eigenschappen, de beproevingsmethoden, het verpakken, het merken en het etiketteren van producten'.[3]

Er moet evenwel worden benadrukt dat alleen voorschriften waaraan producten moeten beantwoorden *bij het op de markt brengen*, te beschouwen zijn als "productnormen" waarvan het vaststellen aan de federale overheid wordt voorbehouden.[4] Een maatregel die een situatie regelt die zich voordoet nadat een product op de markt is gebracht, zoals het gebruik van dat product in het leefmilieu, kan in beginsel niet worden aangemerkt als 'productnorm' in de zin die het Grondwettelijk Hof eraan geeft.[5] De

[3] *Voetnoot 2 in het geciteerde advies*: Zie onder meer GwH 15 januari 2009, nr. 2/2009, B.5.4 en GwH 22 december 2010, nr. 149/2010, B.4.1.

[4] *Voetnoot 3 in het geciteerde advies*: GwH 15 januari 2009, nr. 2/2009, B.5.4; GwH 22 december 2010, nr. 149/2010, B.4.2. Zie tevens tal van adviezen van de Raad van State, afdeling Wetgeving, in die zin, inzonderheid advies 27.333/3 van 17 maart 1998 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 21 december 1998 'betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid' (*Parl.St.* Kamer 1997-98, nr. 49-1673/1, 50 e.v.), alsook advies 49.255/VR/3 van 22 maart 2011 over een ontwerp dat geleid heeft tot het koninklijk besluit van 26 november 2011 'houdende bepaling van productnormen voor biobrandstoffen' en advies 52.679/VR/3 van 26 februari 2013 over een voorontwerp van ordonnantie 'betreffende een pesticidegebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest'.

[5] *Voetnoot 4 in het geciteerde advies*: Zie betreffende dit onderscheid inzonderheid het voornoemde advies 27.333/3.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

federale overheid kan bij het vaststellen van een productnorm weliswaar voorwaarden voorschrijven die door hun aard noodzakelijkerwijs een weerslag hebben op het gebruik van het betreffende product,[6] maar zonder zich de bevoegdheid van de gewesten aan te matigen, kan ze geen bepalingen vaststellen die er rechtstreeks toe strekken het gebruik van het genoemde product in het leefmilieu te regelen met het oog op de bescherming van het leefmilieu.

In zoverre in het ontwerp normen worden opgelegd die moeten worden nageleefd bij het op de markt brengen van gasolie extra en verwarmingsgasolie, gaat het om 'productnormen' in de hiervóór genoemde zin. In zoverre is de federale overheid dan ook bevoegd om die normen vast te stellen.

Met enkele bepalingen van het ontwerp wordt rechtstreeks beoogd het gebruik van deze gasolies te regelen, *nadat deze op de markt zijn gebracht*. Zo wordt in artikel 2, § 3, van het ontwerp bepaald dat het verboden is een product te gebruiken als gasolie extra of verwarmingsgasolie indien het niet de kenmerken bezit gedefinieerd in respectievelijk de normen EN 590 en NBN T52-716, laatste uitgave. Luidens artikel 2, § 4, van het ontwerp is de gasolie die mag worden gebruikt voor niet voor de weg bestemde mobiele machines (met inbegrip van binnenschepen wanneer deze niet op zee varen), landbouwtrekkers, bosbouwmachines en railvoertuigen, wanneer deze niet op zee varen, de gasolie extra. Zulke bepalingen zijn geen productnormen."

Vastgesteld moet worden dat een aantal bepalingen van beide ontwerpen ertoe strekken om het gebruik van benzine of gasolie te regelen nadat deze producten op de markt zijn gebracht, zodat deze regels moeten worden geacht geen productnormen uit te maken waarvoor de federale overheid bevoegd is, doch veeleer moeten worden beschouwd als regels die het gebruik van de betrokken producten in het leefmilieu beogen te regelen ter wille van de bescherming van het leefmilieu. In dit laatste geval betreft het evenwel geen federale, maar wel een gewestbevoegdheid. In overeenstemming met het aangehaalde advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving, moet derhalve ook nu ertoe worden besloten dat de artikelen 2, tweede lid, en 3, tweede lid, van het ontwerp 62.941/1 en artikel 3, tweede en derde lid, van het ontwerp 62.942/1 geen aangelegenheid betreffen waarvoor de federale overheid bevoegd is en dat de betrokken bepalingen om die reden moeten worden weggelaten.

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP 62.941/1

Aanhef

5. De verwijzing naar artikel 6, § 4, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' is overbodig. Het eerste lid van de aanhef moet bijgevolg worden weggelaten.

[6] *Voetnoot 5 in het geciteerde advies*: Zie in deze zin het voornoemde advies 27.333/3, waarin het voorbeeld wordt gegeven van normen die voorschrijven dat een product bepaalde eigenschappen moet bezitten die het gebruik van dat product al dan niet mogelijk maken (*Parl.St.* Kamer 1997-98, nr. 49-1673/1, 55).

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

6. De aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, meegedeelde documenten doen ervan blijken dat het advies van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling dateert van 5 december 2017. Het is bijgevolg van deze laatste datum – en niet van de datum van 20 november 2017 – dat moet worden melding gemaakt in het lid van de aanhef waarin wordt verwezen naar het advies van de voornoemde raad.

Artikel 1

7. Artikel 1 van het ontwerp is op een andere wijze geconcipieerd dan artikel 1 van de koninklijke besluiten van 19 september 2013 waarvan artikel 6 van het ontwerp de opheffing beoogt. Aan de gemachtigde werd gevraagd of dat de bedoeling is. De gemachtigde antwoordde:

> "In het geval van diesel en benzine lijkt het samenvoegen van artikel 1 van beide overeenstemmende KB's meer gepast:
>
> 'Artikel 1. Dit besluit heeft als doel:
>
> 1° de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 7 van Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 1998 betreffende de kwaliteit van de benzine en dieselbrandstof en tot wijziging van de Richtlijn 93/12/EEG van de Raad;
>
> 2° de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 1, 3), 4) en 8) van de Richtlijn 2009/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, tot wijziging van Richtlijn 1999/32/EG van de Raad met betrekking tot de specificatie van door binnenschepen gebruikte brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 93/12/EEG;
>
> 3° de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 1, 1), 2) en 3) van de Richtlijn 2011/63/EU van de Commissie van 1 juni 2011 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de kwaliteit van benzine en van dieselbrandstof, met het oog op de aanpassing ervan aan de technische vooruitgang.'"

De redactie van artikel 1 van het ontwerp zal moeten worden aangepast in de door de gemachtigde aangegeven zin.

Artikel 4

8. Aan het einde van de inleidende zin van artikel 4, derde lid, van het ontwerp, is er een gebrek aan overeenstemming tussen de Nederlandse (", een bord voorzien zijn met volgende onuitwisbare opschriften:") en de Franse tekst (", être équipée d'un panneau portant au moins les inscriptions indélébiles suivantes:"). Deze discordantie moet worden weggewerkt.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

Artikel 6

9. In de Franse tekst van artikel 6, 2°, van het ontwerp, moet op een correcte wijze melding worden gemaakt van het koninklijk besluit van 19 september 2013 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques des essences pour les moteurs à essence'.

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP 62.942/1

Aanhef

10. De verwijzing naar artikel 6, § 4, 1°, van de voornoemde bijzondere wet van 8 augustus 1980 is overbodig. Het eerste lid van de aanhef moet bijgevolg worden weggelaten.

11. De aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, meegedeelde documenten doen ervan blijken dat het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven dateert van 22 november 2017 en niet van 15 november 2017. In het betrokken lid van de aanhef moet bijgevolg deze laatste datum worden vervangen door die van 22 november 2017. Ook in het lid van de aanhef waarin wordt gerefereerd aan het advies van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling moet de correcte datum van het advies worden vermeld, zijnde 5 december 2017 (niet: 15 november 2017).

Artikel 1

12. De gemachtigde deelde mee dat de redactie van artikel 1 van het ontwerp zal worden aangepast als volgt:

> "Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 1, 4) van de Richtlijn 2009/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, tot wijziging van Richtlijn 1999/32/EG van de Raad met betrekking tot de specificatie van door binnenschepen gebruikte brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 93/12/EEG."

De Raad van State, afdeling Wetgeving, kan deze aanpassing van de redactie van artikel 1 van het ontwerp bijtreden.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

Artikel 5

13. In de Franse tekst van artikel 5 van het ontwerp wordt het opschrift van het op te heffen koninklijk besluit van 19 september 2013[7] op een onvolledige en bijgevolg niet-correcte wijze weergegeven. Dit moet worden verholpen.

*

[7] Koninklijk besluit van 19 september 2013 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques des gasoils destinés au chauffage et à l'usage dans des engins mobiles non routiers'.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DES PROJETS

2. Les projets d'arrêtés royaux soumis pour avis ont pour objet de régler les dénominations et les caractéristiques de divers types de carburants pour véhicules (projet 62.941/1) et du gasoil destiné au chauffage (projet 62.942/1) en vue de la transposition de dispositions de différentes directives européennes.

Le régime contenu dans les deux projets est appelé à se substituer à trois arrêtés royaux du 19 septembre 2013 qui font l'objet des dispositions abrogatoires des articles 6 et 5, respectivement, des projets 62.941/1 et 62.942/1.

3. Les projets d'arrêtés royaux trouvent leur fondement juridique, d'une part, dans l'article VI.9 du Code de droit économique et, d'autre part, dans l'article 5, § 1er, alinéa 1er, 1° et 3°, et § 2, alinéa 1er, 1°, de la loi du 21 décembre 1998 'relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement, de la santé et des travailleurs'. Les deuxième et troisième alinéas du préambule des deux projets font référence à ces dispositions légales.

COMPÉTENCE

4. Dans son avis 52.875/3 du 18 mars 2013 sur un projet devenu l'arrêté royal du 19 septembre 2013 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques des gasoils destinés au chauffage et à l'usage dans des engins mobiles non routiers', le Conseil d'État, section de législation, a formulé les observations suivantes à propos de la compétence de l'autorité fédérale pour adopter les dispositions prévues dans ce projet [1] :

> « 3.1. La directive que le projet vise à transposer partiellement a pour objectif d' 'établir un marché unique des carburants destinés au transport routier et aux engins mobiles non routiers et à faire respecter les niveaux minimaux de protection environnementale lors de l'utilisation desdits carburants' [2]. Il ressort de cet objectif de la directive que celle-ci règle des matières relatives à l'organisation du marché et à la protection de l'environnement.
>
> La question se pose de savoir si l'autorité fédérale est compétente pour adopter toutes les dispositions du projet.

[1] Dans le même sens : l'avis 52.876/3 du 18 mars 2013 sur un projet devenu l'arrêté royal du 19 septembre 2013 'relatif à la dénomination et aux caractéristiques du gasoil diesel pour les véhicules routiers' et l'avis 52.877/3 du 18 mars 2013 sur un projet devenu l'arrêté royal du 19 septembre 2013 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques des essences pour les moteurs à essence'.

[2] *Note 1 de l'avis cité :* Voir le considérant 44 de la directive 2009/30/CE.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

3.2.1. En vertu de l'article 6, § 1er, VI, alinéa 5, 4°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles', l'autorité fédérale est compétente pour le droit de la concurrence et le droit des pratiques du commerce, à l'exception de l'attribution des labels de qualité et des appellations d'origine, de caractère régional ou local.

Cette disposition attribue à l'autorité fédérale le pouvoir de fixer la dénomination et les caractéristiques non liées à l'environnement (pour autant qu'elles soient mentionnées dans les normes auxquelles le projet fait référence) de carburants, et d'arrêter les dispositions du projet concernant la mention de la dénomination et le marquage lors de la vente ou de la livraison de carburants ainsi que les informations qui doivent être affichées dans les stations-service.

3.2.2. Par contre, la protection de l'environnement relève en principe de la compétence des régions (article 6, § 1er, II, alinéa 1er, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980). L'alinéa 2, 1°, de l'article 6, § 1er, II, de la loi spéciale de 8 août 1980 instaure néanmoins, au profit de l'autorité fédérale, une exception à cette compétence dévolue en principe aux régions, en ce qui concerne 'l'établissement des normes de produits'.

Par conséquent, afin que l'autorité fédérale soit compétente pour établir les règles énoncées dans le projet à l'examen, ces règles doivent pouvoir être qualifiées de 'normes de produits' au sens de la dernière disposition citée.

Ainsi qu'il ressort de la jurisprudence de la Cour constitutionnelle, les normes de produits peuvent être définies comme 'des règles qui déterminent de manière contraignante les conditions auxquelles un produit doit satisfaire, lors de la mise sur le marché, entre autres en vue de la protection de l'environnement. Elles fixent notamment des limites en ce qui concerne les niveaux de polluants ou de nuisance à ne pas dépasser dans la composition ou dans les émissions d'un produit et peuvent contenir des spécifications quant aux propriétés, aux méthodes d'essai, à l'emballage, au marquage et à l'étiquetage des produits' [3].

Il y a toutefois lieu de souligner que seules les prescriptions auxquelles doivent répondre les produits *lors de la mise sur le marché* doivent être regardées comme 'normes de produits' dont l'établissement est réservé à l'autorité fédérale [4]. Une mesure qui règle une situation se produisant après la mise sur le marché d'un produit, comme l'utilisation de ce produit dans l'environnement, ne peut en principe pas être considérée comme 'norme de produits' au sens que lui donne la Cour constitutionnelle [5]. L'autorité fédérale peut certes, lors de l'établissement d'une norme de produits, imposer des conditions qui, par leur nature, auront nécessairement une répercussion sur l'utilisation du produit

[3] *Note 2 de l'avis cité :* Voir, entre autres, C.C., n° 2/2009, 15 janvier 2009, B.5.4 et C.C., n° 149/2010, 22 décembre 2010, B.4.1.

[4] *Note 3 de l'avis cité :* C.C., n° 2/2009, 15 janvier 2009, B.5.4 ; C.C., n° 149/2010, 22 décembre 2010, B.4.2. Voir aussi de nombreux avis, en ce sens, notamment l'avis 27.333/3 du 17 mars 1998 sur un avant-projet devenu la loi du 21 décembre 1998 'relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement et de la santé' (*Doc. parl.*, Chambre, 1997-98, n° 49-1673/1, 50 et suivants), ainsi que l'avis 49.255/VR/3 du 22 mars 2011 sur un projet devenu l'arrêté royal du 26 novembre 2011 'établissant des normes de produits pour les biocarburants' et l'avis 52.679/VR/3 du 26 février 2013 sur un avant-projet d'ordonnance 'relative à une utilisation des pesticides compatible avec le développement durable en Région de Bruxelles-Capitale'.

[5] *Note 4 de l'avis cité :* Concernant cette distinction, voir notamment l'avis 27.333/3 précité.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

concerné [6], mais elle ne peut adopter, sans empiéter sur la compétence des régions, des dispositions qui visent directement à régler l'utilisation dudit produit dans l'environnement en vue de protéger ce dernier.

Dans la mesure où le projet impose des normes à respecter lors de la mise sur le marché de gasoil extra et de gasoil de chauffage, il s'agit de 'normes de produits' au sens précité. Dans ce cadre, l'autorité fédérale est par conséquent compétente pour établir ces normes.

Certaines dispositions du projet visent directement à réglementer l'utilisation de ces gasoils, *après leur mise sur le marché.* Ainsi, l'article 2, § 3, du projet dispose qu'il est interdit d'utiliser un produit comme gasoil extra ou gasoil de chauffage, s'il ne présente pas les caractéristiques définies respectivement par les normes EN 590 et NBN T52-716, dernière édition. En vertu de l'article 2, § 4, du projet, le gasoil qui peut être utilisé pour les engins mobiles non routiers (y compris les bateaux de navigation intérieure lorsqu'ils ne sont pas en mer), les tracteurs agricoles et forestiers et les véhicules ferroviaires lorsqu'ils ne sont pas en mer, est la qualité gasoil extra. De telles dispositions ne sont pas des normes de produits ».

Force est de constater qu'un certain nombre de dispositions des deux projets visent à régler l'utilisation de l'essence ou du gasoil après la mise sur le marché de ces produits, de sorte que ces règles doivent être réputées ne pas constituer des normes des produits pour lesquelles l'autorité fédérale est compétente, mais doivent plutôt être considérées comme des règles qui visent à régler l'utilisation desdits produits dans l'environnement en vue de protéger ce dernier. Dans ce dernier cas, il ne s'agit toutefois pas d'une compétence fédérale, mais bien d'une compétence régionale. En conformité avec l'avis cité du Conseil d'État, section de législation, il faut donc également conclure à présent que les articles 2, alinéa 2, et 3, alinéa 2, du projet 62.941/1 et l'article 3, alinéas 2 et 3, du projet 62.942/1 ne concernent pas une matière pour laquelle l'autorité fédérale est compétente et que les dispositions concernées doivent être omises pour cette raison.

EXAMEN DU PROJET 62.941/1

Préambule

5. La référence à l'article 6, § 4, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles' est superflue. Le premier alinéa du préambule sera par conséquent omis.

6. Il ressort des documents communiqués au Conseil d'État, section de législation, que l'avis du Conseil fédéral du développement durable date du 5 décembre 2017. C'est par conséquent cette dernière date – et non la date du 20 novembre 2017 – que l'alinéa du préambule visant l'avis du conseil précité doit mentionner.

[6] *Note 5 de l'avis cité :* Voir en ce sens l'avis 27.333/3 précité, qui cite l'exemple de normes prescrivant qu'un produit doit avoir certaines propriétés rendant son utilisation possible ou non (*Doc. parl.,* Chambre, 1997-98, n° 49-1673/1, p. 55).

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

Article 1er

7. L'article 1er du projet est conçu autrement que l'article 1er des arrêtés royaux du 19 septembre 2013, dont l'article 6 du projet prévoit l'abrogation. Il a été demandé au délégué si telle est l'intention. Le délégué a répondu en ces termes :

> « In het geval van diesel en benzine lijkt het samenvoegen van artikel 1 van beide overeenstemmende KB's meer gepast:
>
> 'Artikel 1. Dit besluit heeft als doel:
>
> 1° de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 7 van Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 1998 betreffende de kwaliteit van de benzine en dieselbrandstof en tot wijziging van de Richtlijn 93/12/EEG van de Raad;
>
> 2° de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 1, 3), 4) en 8) van de Richtlijn 2009/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, tot wijziging van Richtlijn 1999/32/EG van de Raad met betrekking tot de specificatie van door binnenschepen gebruikte brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 93/12/EEG;
>
> 3° de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 1, 1), 2) en 3) van de Richtlijn 2011/63/EU van de Commissie van 1 juni 2011 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de kwaliteit van benzine en van dieselbrandstof, met het oog op de aanpassing ervan aan de technische vooruitgang' ».

La rédaction de l'article 1er du projet devra être adaptée dans le sens indiqué par le délégué.

Article 4

8. À la fin de la phrase introductive de l'article 4, alinéa 3, du projet, il y a une discordance entre le texte français (« , être équipée d'un panneau portant au moins les inscriptions indélébiles suivantes : ») et le texte néerlandais (« , een bord voorzien zijn met volgende onuitwisbare opschriften : »). Cette discordance doit être éliminée.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

Article 6

9. Le texte français de l'article 6, 2°, du projet doit mentionner de manière correcte l'arrêté royal du 19 septembre 2013 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques des essences pour les moteurs à essence'.

EXAMEN DU PROJET 62.942/1

Préambule

10. La référence à l'article 6, § 4, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980 précitée est superflue. Le premier alinéa du préambule sera par conséquent omis.

11. Il ressort des documents communiqués au Conseil d'État, section de législation, que l'avis du Conseil central de l'économie date du 22 novembre 2017 et non du 15 novembre 2017. Par conséquent, on remplacera cette dernière date par celle du 22 novembre 2017 dans l'alinéa concerné du préambule. La date correcte de l'avis, à savoir le 5 décembre 2017 (et non : 15 novembre 2017), doit également être mentionnée dans l'alinéa du préambule visant l'avis du Conseil fédéral du développement durable.

Article 1er

12. Le délégué a fait savoir que la rédaction de l'article 1er du projet sera adaptée comme suit :

> « Artikel 1. Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van het artikel 1, 4) van de Richtlijn 2009/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, tot wijziging van Richtlijn 1999/32/EG van de Raad met betrekking tot de specificatie van door binnenschepen gebruikte brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 93/12/EEG ».

Le Conseil d'État, section de législation, peut se rallier à cette adaptation de la rédaction de l'article 1er du projet.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡

Article 5

13. Le texte français de l'article 5 du projet reproduit d'une manière incomplète et par conséquent non correcte l'intitulé de l'arrêté royal du 19 septembre 2013[7] à abroger. Il y a lieu d'y remédier.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

[7] Arrêté royal du 19 septembre 2013 'relatif aux dénominations et aux caractéristiques des gasoils destinés au chauffage et à l'usage dans des engins mobiles non routiers'.

‡LW-BFDSQABAI-GCJEBVT‡